



TC MERKEZ BANKASI, SERMAYE PİYASASI KURULU VE BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU'NUN, KAMU KESİMİNDE FİNANSAL PİYASALARA MÜDAHALESİNİN, BANKACILIK HUKUKU AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ



Güran YAHYAĞLU¹



Murat KORKMAZ²

Öz

Araştırmamızda, halk hizmetine göre devlet organlarının, merkez bankası sermaye piyasası kurulu ve bankacılık düzenleme ve denetleme kurumunun kamu kesiminde finansal piyasalara müdahale nedenleri ve Etkileri üzerinde durulmuştur.

Merkez bankasının para ve kredi politikasını yürütmekle görevli olan banka olduğu tanımlanmıştır. Merkez bankasının finansal piyasalara para politikası araçları ile hangi durumlarda müdahalede bulunduğunu ve bu müdahalenin etkileri üzerinde çalışılmıştır.

Sermaye piyasası kurulu, orta ve uzun vadeli fon arz ve talebinin karşılaştığı piyasa olarak tanımlanabilir. Sermaye piyasası kurulunun finansal piyasalara müdahalesinin fiyat hareketliliği, hisse senetleri fiyatları üzerinde manipülasyon yapılması gibi konuların etkili olduğu üzerinde durulmuştur.

Bankacılık düzenleme ve denetleme kurumunun, kamu tüzel kişiliği, kanunla ve kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak kurulmuştur. Bankacılık düzenleme ve denetleme kurumunun finansal piyasalara etkisinin yöntemleri içinde Kurum, bankaların Bankalar Kanununda belirtilen önlemleri almamaları veya alınan önlemlere rağmen sorunlarının giderilememesi durumunda, faaliyetlerini kısıtlama veya geçici olarak durdurma kararı alabildiğidir.

Anahtar Kelimeler: Finans, Banka, SPK, Sermaye, Kanun, Menkul Kıymet, Para, Merkez Bankası, BBK, Enflasyon, Faiz

¹ Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku A.B. Çanakkale, 123gy@superonline.com

² Anadolu Üniversitesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstriyel İlişkiler A.B. Eskişehir, hakanmuratkorkmaz34@hotmail.com



THE EVALUATION OF INTERVENTION OF TR CENTRAL BANK, CAPITAL MARKETS BOARD AND BANKING REGULATION AND SUPERVISION AGENCY TO FINANCIAL MARKETS IN PUBLIC SECTOR IN TERMS OF BANKING LAW

Abstract

In our study, causes and effects of intervention of government bodies according to public service, central bank, capital markets board and banking regulation and supervision agency to financial markets in public sector were discussed.

Central bank was defined as the bank being responsible for implementing the money and credit policy. It was studied on which occasions the central bank intervened in financial markets with tools of monetary policy and effects of this intervention were discussed.

Capital markets board can be defined as the market in which medium and long term fund supply and demand come across. It was emphasized on the efficiency of subjects such as price activity of capital markets board's intervention to financial markets, manipulation on shares prices.

Public entity of banking regulation and supervision agency was established depending on the clear competence given by the law. Being able to restrict activities or granting a temporary motion for stay of execution in case the institution doesn't take the precautions stated in Banking Law or not overcoming the problems despite the taken precautions are among the methods of banking regulation and supervision agency's effect on financial markets.

Key Words: Finance, Bank, CMB, Capital, Law, Security, Money, Central Bank, BDDK, Inflation, Interest

1. KAMU KESİMİNİN FİNANSAL PİYASALARA MÜDAHALE YÖNTEMLERİ

Kamu kelime anlamı itibariyle halk hizmeti gören devlet organlarının tümü olarak ifade edilebilir.

1.1. Merkez Bankası

Para çıkarmak, para piyasasını denetlemek, altın ve döviz rezervlerini kontrol altında tutmak gibi işlevler için kurulan, ülkenin para ve kredi politikasını yürütmekle görevli olan ve bazı durumlarda son ödünç verici olarak çalışan bankadır (BSTS / İktisat Terimleri Sözlüğü 2004).

Merkez Bankasının hedefleri,

- Tam istihdam
- Büyüme
- Para değerinin istikrarı (Onaran, 1995, p.60)

Bu bilgiler ışığında Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (TCMB) amaçlarını (www.tcmb.gov.tr) ve görevlerini şu şekilde tanımlayabiliriz:



AMACI

TCMB'nin temel amacı fiyat istikrarını sağlamak ve sürdürmektir (www.tcmb.gov.tr). Merkez bankasının temel amacının fiyat istikrarını sağlamak ve sürdürmek olmasının en önemli nedeni sürdürülebilir büyümenin ve toplumsal istikrarın sağlanmasında birinci koşul olmasıdır. Küreselleşen dünyada fiyat istikrarının sağlanabilmesi için merkez bankaları nezdinde enflasyon hedeflemesine 1990'lı yıllarda geçmeye başlamıştır (Akyazı ve İkinci, 2009). Türkiye'de de bu süreç Nisan 2001 itibarıyla uygulanmaya başlamıştır. Bunun sonucunda Merkez Bankası kesin bir fiyat seviyesi yerine belirli bir bant aralığında ilan edilen enflasyon hedeflerini kullanmaya başlamıştır. Bu uygulamayla Merkez Bankasının finansal sistemdeki etkinliğinin artırılması amaçlanmıştır.

Ayrıca bu uygulamayla birlikte Merkez bankasının para politikası raporları daha anlaşılır ve şeffaf hale gelmiştir. Aynı zamanda bu uygulama söz konusu hedefe ulaşamaması halinde izlenecek muhtelif politikaların belirlenmesi ve hesap verebilirliğin artması adına olumlu bir gelişme olarak kabul edilebilir.

1.1.1. Merkez Bankası'nın Finansal Piyasalara Müdahale Yöntemleri

Mali ve finansal sistemin istikrarının sağlanıp/korunması merkez bankaları için önemlidir. Etkin bir mali politika için güvenilir ve sağlam para çok önemlidir. Tüm bunların olması için sistemin düzenli çalışması gereklidir. Merkez bankası bir nevi düzenleyici rolündedir. Ülkelerin bir çoğunda bankacılık sektörüne girecek olan bankaların merkez bankası ve devletten izin almaları gerekmektedir (Aufrecht, 1965, p.160).

Merkez bankası finansal sisteme para politikası araçları ile müdahalede bulunur. Bu araçlar öncelikle doğrudan ve dolaylı olmak üzere iki ana grupta toplanabilir. Doğrudan ve dolaylı araçların uygulamasında iki temel ayırım vardır (Gray ve Hoggarth, 1996):

1. Doğrudan araçlar yapılan düzenlemelerle ya fiyatları (faiz oranlarını) ya da miktarları (kredi - mevduat) belirler veya sınırlandırırken, dolaylı para politikası araçları ise piyasadaki arz - talep koşulları etkilenerek yürütülmektedir (Kökocak ve Arslan, 2006, pp.1-9).
2. Kredi tavanları biçimindeki dolaysız para politikası araçları temelde finansal sistemde yer alan kurumların (ticari bankalar) bilançolarını etkilemeyi amaçlarken, dolaylı para politikası araçları ise merkez bankası bilançosunu veya merkez bankası imkanlarının fiyatlarını (faizlerini) etkilemeyi hedeflemektedir. Dolayısıyla, doğrudan araçlar müdahale içerirken, dolaylı araçlar piyasa bazlı araçlardır (Artan, 2006, pp. 108-124).

1.2. Sermaye Piyasası Kurulu (SPK)

SPK'dan bahsedebilmek için öncelikle sermaye piyasasının tanımına değinmemiz gerekir. Ve sonrasında Türkiye'de böyle bir kuruma neden ihtiyaç duyulduğunu açıklığa kavuşturmamız gerekir. Bu konuya kısaca değinecek olursak:

En genel tanımıyla sermaye piyasası orta ve uzun vadeli fon arz ve talebinin karşılaştığı piyasadır. Sermaye piyasası mali piyasa kavramından daha dar ve teknik bir nitelik taşır ve genellikle mali piyasa kavramı içinde yer alır.

Sermaye piyasasının tipik özelliği ve para piyasasından ayrıldığı en belirgin niteliği bu piyasanın orta ve uzun vadeli fonlardan oluşmasıdır. Bu vade bir yıldan fazla olmalıdır. Sermaye piyasasından sağlanan krediler genellikle işletmelerin bina, makine ve teçhizat gibi duran varlıklarının finansmanında kullanılır.



Para piyasasında olduğu gibi, sermaye piyasasının kaynakları da tasarruf sahiplerinin birikimleridir. Sermaye piyasasının en önemli ve yaygın araçları hisse senetleri ve tahvillerdir (Barro, 1995, pp.1-34).

Bu tanım sonrasında sermaye piyasalarını tanıtmak için birincil ve ikincil piyasalar olarak ikiye ayrıldığını belirtebiliriz. Kısaca bu piyasaların da tanımına yer verecek olursak şöyle özetleyebiliriz:

- 1) **Birincil Piyasalar:** Hisse senetleri ve tahvil gibi menkul değerleri ihraç eden şirketler ile alıcıların yani tasarruf sahiplerinin doğrudan doğruya karşılaştıkları piyasadır. Buna hisse senetleri ile tahvillerin ilk kez sürülüp “ihraç”tan alındığı piyasa da denilebilir. Arada şirketin bizzat bulunmayıp bir banka ya da aracı kurumun bulunması bu alımın birincil piyasadan olmasına engel değildir (Çetintaş, 2003, pp. 141-153).
- 2) **İkincil Piyasalar:** Menkul kıymetleri ihraçtan alanlar, bunları tekrar paraya çevirmek istediklerinde, hisse senetlerinde hiçbir zaman, tahvillerde ise vadeden önce bunları ihraç eden kuruluşa müracaat edemezler. İkincil piyasa bu durumdaki menkul kıymetlerin paraya çevrilmesini sağlayan piyasadır ve menkul kıymetler borsaları bu piyasayı tanımlamada en iyi örnektir.

Sermaye piyasalarının etkin bir şekilde işleyebilmesi ve gelişmesi için öncelikle tasarruf sahiplerinin yani yatırımcıların hak ve yararlarının korunmasının sağlanması ve eşit rekabet şartlarının oluşturulması gerekir. Bu görevi Türkiye’de Sermaye Piyasası Kurulu yerine getirmektedir.

1981 yılında 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ile kurulan Sermaye Piyasası Kurulu, yetkilerini kendi sorumluluğu altında bağımsız olarak kullanan, idari ve mali özerkliğe sahip düzenleyici bir kamu kurumudur.

Kurul biri başkan, biri ikinci başkan olmak üzere yedi üyeden oluşur. İlgili olduğu bakanlık, Başbakan tarafından görevlendirilen Devlet Bakanlığı’dır. Merkezi Ankara’da olan kurulun İstanbul’da da bir temsilciliği bulunmaktadır.

SPK ‘nın kuruluş amaçlarını şu şekilde sıralayabiliriz.

1. Sermaye Piyasasının güven, açıklık ve kararlılık içinde çalışması sağlamak,
2. Tasarruf sahiplerinin hak ve yararlarını korumak,
3. Menkul kıymet borsalarının gelişmesi için tedbirler almak,
4. Tasarrufları sermaye piyasalarına yönlendirerek, halkın iktisadi kalkınmaya etkin ve yaygın bir şekilde katılmasını sağlamak (Yasin, 2002, pp.60-61).

Kurul’un mali özerkliği vardır. Kurul’un bütün giderleri özel bir fondan karşılanır. Menkul kıymet ihraççıları (şirketler, yatırım fonları, yatırım ortaklıkları) bu fona ihraç ettikleri menkul kıymetlerin binde ikisi tutarında ücret öderler. Fon gelirleri Kurul giderlerini karşılayamayacak durumda ise açık, bütçeden alınan yardımla kapatılır (Kuba, 2007, p.5)

1.2.1. Sermaye Piyasası Kanunu’nun Oluşturulma Nedenleri (www.spk.gov.tr)

Sermaye piyasası, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nun yürürlüğe girdiği 1981 yılına kadar tam bir hukuki boşluk içinde kalmıştır. Bu kanuna istinaden yapılan düzenlemeler piyasayı bankerler olayının etkilerinden kurtarmaya yetmemişse de, zamanla piyasaya arzulan düzeni getirmiştir. Bu düzen kuruluncaya kadar sermaye piyasası ve menkul kıymetler konusu Türk Ticaret Kanunu, Medeni Kanun ve Borçlar Kanunu’nun genel hükümleri ve Merkez Bankası tebliğleri ile düzenlenmekteydi (www.spk.gov.tr).



Sermaye Piyasası ve menkul kıymetler konusunun esas kaynağı olan Sermaye Piyasası Kanunu'nun amacı, tasarrufların menkul kıymetlere yatırılarak, halkın iktisadi kalkınmaya etkin ve yaygın bir şekilde katılmasını sağlamaktır.

Sermaye Piyasası Kurulu da (SPK) 1981 yılında çıkarılmış olan 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ile kurulmuştur. Yetkilerini kendi sorumluluğu altında bağımsız olarak kullanan, idari ve mali özerkliğe sahip düzenleyici bir kamu kurumudur. İlgili olduğu bakanlık, Başbakan tarafından görevlendirilen Devlet Bakanlığı'dır. Merkezi Ankara'da olan kurulun İstanbul'da bir temsilciliği bulunmaktadır.

Sermaye piyasalarının iki temel işlevi vardır. Bunlar:

1. Tasarrufların rasyonel yatırım alanlarına kanalize edilmesini sağlayarak, ekonomideki kaynak dağılımını optimalleştirmek,
2. Üretim araçlarının mülkiyetinin tabana yayılmasını sağlamak (şirketlerin, görece olarak küçük sermaye birikimine sahip toplumsal kesimlere küçük hisseler şeklinde satılması) ve böylece dengeli gelir dağılımının oluşumuna yardımcı olmaktır (Sayılğan, 2004, p.8).

1.2.2. SPK'nın Çalışma Prensipleri Ve Yetkileri

1.2.2.1. Kurulun Düzenlemeleri (www.spk.gov.tr)

Kurul'un sermaye piyasası ile ilgili yaptığı düzenlemeler Tebliğ olarak Resmi Gazetede yayınlanır. Kurul, kendi gözetimi altındaki piyasalardaki işlemlerle ilgili, görev alanındaki işlerin kurallarının tanımlanması ile ilgili düzenlemeler yapmakla yetkilendirilmiştir (Karataş, 2008).

Bu amaçla;

Menkul kıymetlerle ilgili düzenlemeler,

Menkul kıymetler borsalarının, kıymetli madenler borsalarının, vadeli işlem ve opsiyon borsalarının kuruluş ve işleyişine ilişkin düzenlemeler,

Sermaye piyasasından menkul kıymet ihracı yoluyla fon sağlayan şirketlere ilişkin ve sermaye piyasası kurumları ile ilgili düzenlemeler yapar.

1.3. Bankacılık Düzenleme Ve Denetleme Kurumu (BDDK)

BDDK, idarî ve malî özerkliğe sahip, bir kamu tüzelkişisidir. Bu anlamda; BDDK, Anayasanın 123. maddesi 3. fıkrasındaki "Kamu tüzelkişiliği, ancak kanunla veya kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak kurulur" hükmüne uygun olarak oluşturulmuş ve ayrı bir kamu tüzel kişiliği tanınmıştır. BDDK' YA kamu tüzel kişiliğinin tanınmasının doğal sonucu, eylem ve işlemlerinden ötürü ilgililerin doğrudan Kurum'a karşı dava açabilmeleri, Kurum'u hasım gösterebilmeleridir.

Çalışmamızın bu bölümünde öncelikle BDDK' nın misyonunu, kuruluşunu ve yasal çerçevesini ele almaya çalışacağız. Sonrasında da kurumun finansal piyasalara müdahale yöntemlerini inceleyeceğiz.

Kurumun merkezi Ankara'dadır. Ancak Ankara dışında temsilcilik açması mümkündür.

Kurum, karar organı olan Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu ile yürütme görevini yerine getiren Başkanlıktan oluşur. Kurum'un, Bankacılık Kanunu ve ilgili mevzuatla kendisine verilen düzenleme ve denetlemeyle ilgili görev ve yetkileri bağımsız olarak yerine getireceği esası benimsenmiştir. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi Kurumun kararlarını etkilemek amacıyla emir ve talimat veremez (md. 82/2). Bu çerçevede, kurul kararları yerindelik denetimine de tâbi değildir.



İdare hukuku anlamında kurumun hiyerarşik amiri konumunda bir mercî yoktur. Kararlarına karşı yargı yoluna başvurulması halinde ise; Anayasanın 125. maddesi 4. fıkrasında ifade edilen genel ilkeye de paralel olarak, kararlar hakkında sadece hukukilik denetiminde bulunulabilir, yerindelik denetimine tâbi tutulamaz. Her ne kadar, BDDK bir Bakanlıkla ilişkilendirilmiş (BDDK) olsa da bu Anayasa hukuku anlamında idarenin bütünlüğü ilkesinin bir uzantısı sayılmalıdır; yoksa, ilişkilendirilen Bakanın Kurul kararlarını vesayet denetimi anlamında etkilemesi düşünülemez.

1.3.1. Misyon

BDDK'nın misyonu; görev ve yetkileri çerçevesinde, finansal piyasalarda güven ve istikrarı sağlamak, finansal sisteme rekabet gücü kazandırıcı ortamı hazırlamak, kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışmasını temin etmek, tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerini korumak, denetime tabi kuruluşların piyasa disiplini içerisinde, sağlıklı, düzenli ve emin bir şekilde çalışmasına yönelik gerekli tedbirleri almaktır (www.bddk.gov.tr).

1.3.2. Kuruluş Ve Yasal Çerçeve (www.bddk.gov.tr)

Bankacılık düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) 23.06.1999 tarihinde yürürlüğe giren mülga 4389 Sayılı Bankalar Kanunu ile kurulmuş, Başkanı ve Kurul üyeleri 23.03.2000 tarihi itibarıyla atanmış, 31.08.2000 tarihinde faaliyete başlamıştır. 4672 sayılı kanun gereği, Başkan dışındaki kurul üyeleri 15.03.2001 tarihinde yenilenmiştir. Kurumun hizmet birimleri ile bunların görev, yetki ve sorumlulukları Bakanlar Kurulu tarafından 22.06.2000 tarihinde çıkarılan Teşkilat Yönetmeliği ile düzenlenmiştir. Ayrıca, Kurulun çalışma esas ve usulleri, meslek ilkeleri, insan kaynakları, yarışma ve yeterlilik sınavları ile çalışma usul ve esaslarına ilişkin düzenlemeler Kurulu kararı ile çıkarılmıştır (Çetin, 2005, pp.106-123).

Mülga Kanun gereğince BDDK, Hazine Müsteşarlığının Bankalar Yeminli Murakıpları Kurulu ile Banka ve Kambiyo Genel Müdürlüğü'nün bankacılıkla ilgili birimleri ve Merkez Bankası Gözetim Müdürlüğü'nün görev, yetki ve sorumluluklarını devralmıştır. Ayrıca, Merkez Bankası tarafından idare ve temsil olunan Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun (TMSF) temsil ve idare yetkisi de BDDK'ya geçmiştir. Ancak, TMSF, 5020 sayılı yasa uyarınca 26.12.2003 tarihinde idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişiliğini kazanmıştır (Çevik ve Demir, 2005, pp.249-257).

1.3.3. BDDK'nın Yetki Ve Görevleri (www.bddk.gov.tr)

5411 sayılı kanunun 93. maddesine göre, Kurum, bu kanun ve ilgili diğer mevzuatın verdiği yetkiler çerçevesinde finansal piyasalarda güven ve istikrarın sağlanması, kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışması, mali sektörün gelişmesi, tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerinin korunması için,

- Bankalar ve finansal holding şirketleri ile diğer kanunlarda ve ilgili mevzuatta yer alan hükümler saklı kalmak kaydıyla finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketlerinin, kuruluş ve faaliyetlerini, yönetim ve teşkilat yapısını, birleştirme, bölünme, hisse değişimi ve tasfiyelerini düzenlemek, uygulamak, uygulanmasını sağlamak, uygulamayı izlemek ve denetlemek,
- Yurt içi ve yurt dışı benzer kurumların katıldığı uluslararası mali, iktisadi ve mesleki teşekküllere üye olmak, görev alanına giren hususlarda yabancı ülkelerin yetkili mercileri ile mutabakat (uzlaşma) zaptı imzalamak,
- Kanunla verilen diğer görevleri yapmak ile görevli ve yetkilidir (<http://www.rekabet.gov.tr/pdf/kanun.pdf>).



Genel olarak, Bankacılık alanında faaliyet gösteren bağımsız bir idari otoriteye tanınabilecek görev ve yetkilerin, Bankacılık Kanunu ile BDDK'ya verilmiş olduğunu söyleyebiliriz. Hatta sıklıkla, Kanunun görev ve yetki çerçevesini son derece geniş bir biçimde kurguladığını tespit etmekteyiz. Öyle ki, Bakanlar Kurulunun yönlendirici genel anlamdaki ekonomi politikaları ve bundan kaynaklanan sorumlulukları hariç tutulursa, bankacılık alanındaki ekonomik kamu düzeninin korunması, denetlenmesi ve geliştirilmesi bakımından BDDK'nın otoritesi belirleyici durumdadır. Kuşkusuz, BDDK ekonomi alanındaki tek belirleyici bağımsız otorite değildir. Ulusal mevzuatta, TMSF, SPK, Rekabet Kurumu gibi kamu tüzel kişiliğine haiz, ekonomik kolluk faaliyetinde bulunan başka kurumlar da söz konusudur. Bu kurumlarla ilişkiler bakımından da eşgüdüm içinde hareket edilmesi Bankacılık Kanununda öngörülmüştür.

Kurum, Bankacılık Kanununa göre faaliyet alanına ilişkin olarak şu tip görev ve yetkileri kullanmaktadır: (Kırt, 2007, p.175).

Düzenleme görevi ve yetkisi,

Denetleme görevi ve yetkisi,

Yasama ve yürütme organına faaliyette bulunduğu alanla ilgili reform ve düzenleme önerilerinde bulunma görevi ve yetkisi,

Düzenleme alanındaki mali kurum ve otoritelerin eşgüdümüne katkı sağlama görevi ve yetkisi,

Konusundaki uluslararası gelişmeleri takip ederek ulusal mevzuatın bunlara uyumu konusunda gerekli çalışmaları yapma görevi ve yetkisi,

Yukarıda ana hatları ile belirlenen görev ve yetkiler aşağıda yer alan şu konulara ilişkindir:

Bankalar ve finansal holding şirketleri ile diğer kanunlarda ve ilgili mevzuatta yer alan hükümler saklı kalmak kaydıyla finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketlerinin; kuruluş ve faaliyetlerini, yönetim ve teşkilat yapısını, birleşme, bölünme, hisse değişimini ve tasfiyelerini düzenlemek, uygulamak, uygulanmasını sağlamak, uygulamayı izlemek ve denetlemek³,

- Yurt içi ve yurt dışı kurumların katıldığı uluslararası malî, iktisadî ve meslekî teşekküllere üye olmak, görev alanına giren hususlarda yabancı ülkelerin yetkili mercileri ile mutabakat zaptı imzalamak (md. 93/1-b),
- Tasarruf sahiplerinin haklarını ve bankaların düzenli ve emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye sokabilecek ve ekonomide önemli zararlar doğurabilecek her türlü işlem ve uygulamaları önlemek, kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışmasını sağlamak üzere gerekli karar ve tedbirleri almak ve uygulamak (md. 93/2),
- Bankacılık Kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesinde kendisine verilen yetkileri, Kurulca tesis edilecek düzenleyici işlemler veya alınacak özel nitelikli kararlar ile kullanmak. (md. 93/4).
- Bankacılık Kanununa tâbi mali kuruluşların yerinde gözetim ve denetimlerini sağlamak (md 95/1).

³ 5411 Sayılı Kanunda yer alan bu düzenleme mülga Bankacılık Kanununda yer almayan yeni bir düzenlemedir.



- Bankacılık Kanununa tâbi gerçek ve tüzel kişilerden faaliyet alanıyla ilgili olmak kaydıyla her türlü bilgiyi istemek⁴, inceleme ve araştırmayı yapmak (md. 95/8 ve md.96),
- Finansal Sektör Komisyonunun (md. 99) sekretarya hizmetlerini yürütmek,
- Eşgüdüm Komitesinin (md. 100) sekretarya hizmetlerini yürütmek,(
<http://www.ihale.gov.tr/default1.htm>)

1.3.4. KURUMUN BANKALARLA İLGİLİ GÖREVLERİ (www.bddk.gov.tr)

Daha önce de belirttiğimiz gibi bir bankanın ister yurt içi bankacılık olsun isterse yurt dışındaki bankaların şube kurmaları olsun, BDDK'nın iznine tabidirler. Kurum, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu kararıyla Bankalar Kanununun uygulanmasına ilişkin yönetmelikler ve tebliğler çıkarmaya yetkilidir.

- Bankaların, kuruluş, yönetim, çalışma, devir, birleşme, tasfiye ve denetlenmelerine ilişkin esasları düzenlemek.
- Kurum, tasarruf sahiplerinin haklarını ve bankaların düzenli ve emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye sokabilecek ve ekonomide önemli zararlar doğurabilecek her türlü işlem ve uygulamaları önlemek, kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışmasını sağlamak üzere gerekli karar ve tedbirleri almak ve uygulamakla yükümlü ve yetkilidir.
- Kurum, bankacılık mevzuatının oluşturulmasını sağlar.
- Kurum, finansal hizmetler sektörünün geliştirilmesi amacıyla, işlem ve aracılık maliyetlerinin azaltılarak bankanın kârlı, verimli ve rasyonel çalışmalarının ve finansal piyasaların tarafları arasında rekabet ortamının sağlanması,
- Finansal sisteme rekabet gücünün kazandırılması, finansal piyasalara ilişkin diğer düzenlemeler ve uygulamalar ile bütünleşmenin gerçekleştirilmesi ve piyasanın daha etkin işleyişinin sağlanması suretiyle etkin ve şeffaf bir finansal sistemin oluşturulması,
- Denetim ve faaliyet alanları bakımından uluslararası bankaların durumunun yakından izlenmesi, tecrübelerinden yararlanılması,
- Birimler, kurumlar, meslek mensupları ve uluslararası diyalog ve işbirliğinin artırılması suretiyle malî piyasalarda meslek mensupları arasında bütünleşmenin sağlanması,
- Mali piyasalara ilişkin düzenlemelerin ilgili taraflarla istişare (fikirlerin bir başkası tarafından kabul görmesi için yapılan danışma.) edilerek hazırlanması, hususlarında strateji belirlemeye yetkilidir (Erol, 2003).

⁴ Bu hükmün istisnaları da vardır. Buna göre Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişiler, Devletin güvenliği, devletin temel dış yararlarına karşı ağır sonuçlar doğuracak hâller ile meslek sırrı, aile hayatının gizliliği ve savunma hakkına ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla özel kanunlardaki yasaklayıcı ve sınırlayıcı hükümler dikkate alınmaksızın gizli dahi olsa Kurum tarafından bu Kanun kapsamında verilen görevler ile sınırlı olmak üzere istenecek her türlü bilgi vermeye, istenecek belgeleri ibraz etmeye ve incelemeye hazır bulundurmaya mecburdurlar. İlgili kişi, kurum ve kuruluşlar Kurumun belirleyeceği süre içerisinde Kurum'un talebine yanıt vermek ve gereken kolaylığı göstermekle yükümlüdürler (md. 96/2).



1.4. Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (TMSF)

1.4.1. Misyonu

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, tasarruf sahiplerinin haklarını korumak, bankacılık sisteminin güven ve istikrarına katkıda bulunmak amacıyla tasarruf mevduatını ve katılım fonlarını sigortalar, kendisine devredilen bankaları ve varlıkları en uygun şekilde çözümler (www.tmsf.org.tr).

1.4.2. TMSF'nin Tarihçesi (www.tmsf.org.tr)

Türkiye’de tasarruf mevduatının korunmasına ilişkin ilk yasal düzenleme 30.05.1933 tarih ve 2243 sayılı Mevduatı Koruma Kanunudur. Bu Kanuna göre bankaların mevduat munzam karşılığı olarak TCMB nezdinde bulundurdıkları mevduat, ilgili bankalarda açılmış bulunan tasarruf mevduatı hesaplarının bir karşılığı olarak kabul edilmiş ve üçüncü kişiler tarafından haczedilemeyeceği hüküm altına alınmıştır. Daha sonra bu Kanunu değiştiren 01.06.1936 tarihli 2999 sayılı Bankalar Kanunu ile tasarruf mevduatı sahiplerinin bankalarda bulundurdıkları mevduatın %40’ına tekabül eden miktarı, bu mevduatı kabul etmiş olan bankanın aktifinde mevcut bütün kıymetler üzerinde imtiyazlı alacaklı kabul edilmiş ve iflas durumunda bu kısmın, tasfiyenin sonucu beklenmeksizin mevduat sahiplerine ödeneceği hükmü getirilmiştir. 23.06.1958 tarih ve 7129 sayılı Bankalar Kanunu ile bu oran %50’ye çıkartılmıştır. 1960 yılında yürürlüğe giren 153 sayılı Kanun ile 7129 sayılı Bankalar Kanununda önemli bir değişiklik yapılmış ve bankalarda tedrici tasfiye esası kabul edilerek Bankalar Tasfiye Fonu adı ile bir fon kurulmuştur. 22.07.1983 tarihinde yürürlüğe giren ve 7129 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılarak Bankalar Hakkında 70 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile “Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu” kurulmuştur. Fonu idare ve temsil etme görevi ilgili Bakanlıkça hazırlanacak bir yönetmelikle TCMB’ye verilmiştir. Söz konusu kararnamenin Fon ile ilgili düzenlemeleri 25.04.1985 tarih ve 3182 sayılı Bankalar Kanunu ile yasalaşmıştır. Fona tasarruf mevduatını sigorta etmenin yanı sıra, bankaların mali bünyelerini güçlendirme ve gereğinde yeniden yapılandırma görevi ise 16.06.1994 tarih ve 538 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile verilmiştir. 18.06.1999 tarih ve 4389 sayılı Bankalar Kanunu ile Fonun Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunca idare ve temsil olunmasına hükmedilmiştir. BDDK, 4389 sayılı Bankalar Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca, söz konusu Kanun ve ilgili diğer mevzuatın, anılan Kanunda gösterilen yetkiler çerçevesinde düzenlemeler de yapmak suretiyle uygulanmasını sağlamak, uygulamayı denetlemek ve sonuçlandırmak, tasarrufların güvence altına alınmasını temin etmek ve Kanunla verilen diğer görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak üzere 23.06.1999 tarihinde, kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve mali özerkliğe sahip olarak kurulmuş olup, 31.08.2000 tarihinde faaliyete geçmiştir bulunmaktadır (Erol, 2003).

Sonuç olarak, 1983 yılından itibaren tüzel kişiliği haiz olan Fonun idare ve temsili önce TCMB, sonra BDDK tarafından yerine getirilmiştir. 12.12.2003 tarih ve 5020 sayılı Bankalar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun ile Fonun karar organının Fon Kurulu olduğu ve Fonun genel yönetim ve temsili ile Fon Kurulunca alınan kararların yürütülmesinin Fon Kurulu Başkanına ait olduğu hükme bağlanmıştır.

1.4.3. Ekonomik Gelişmeler Ve TMSF'nin Ekonomideki Rolü

Dünyada öncelikle gelişmiş ülkelerde benimsenmeye başlayan liberalist politikalar ışığında ekonomide devletin payı küçülmeye başlamış ve devletin işletmecilik vasfı yavaş yavaş bireysel yatırımcılara ve kuruluşlara bırakılmaya başlanmıştır. Diğer bir deyişle devletin işletmecilik alanındaki hantal yapısı özelleştirmelerle ortadan kaldırılmaya başlanmıştır. Ülkemizde de 24 Ocak 1980’de alınan kararlar ve 1982 Anayasası’nın ekonomik düzene ilişkin hükümleri serbest piyasa ekonomik modeline geçişin altyapısını oluşturmaktadır. Bu modelin temellerinden birisi, kar maksimizasyonuna dayalı bireysel menfaat elde etme motivasyonunun toplumsal refahın artırılmasında kullanılacak başat mekanizma olmasıdır. Türkiye de özelleştirmeye ilişkin bilgi



birikimine 1980’lerin başından itibaren katkıda bulunmuş, fakat uygulamada bazı başarısızlıklarla karşılaşmıştır (Günday, 2001).

Bunun yanında ülkemizde devletin işletmecilik rolünden sıyrılmasına ilişkin özelleştirme çabalarının önüne, özelleştirilecek işletme stokunun yaşanan bankacılık krizleri ile artması başka bir engel olarak çıkmıştır. Batan bankalar ve bunları kontrol eden gerçek ve tüzel kişilerin iştiraklerini, bunların kamuya olan borçları nedeniyle devralan Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (TMSF) Türkiye’nin sayılı holdinglerinden birisi haline gelmiştir.

Modern bir devletin temel görevi, hizmet ettiği toplumu iktisadi ve sosyal gönden gelişmiş bir hale getirmektir. İktisadi bakımdan bu görev, kıt kaynakların en etkin şekilde kullanılarak toplumsal refahın maksimizasyonu olarak somutlaşır. Adam Smith’in “Milletlerin Zenginliği” isimli kitabının yayınlanmasının ardından, bu görevin önemli bir kısmı Klasik öğretinin savunduğu “görünmez el”e bırakmıştır. Fakat bu mekanizmanın yetersiz kaldığı, gidişatı daha da kötüleştirdiği veya piyasa aksaklığı olarak adlandırdığımız durumlarda devletin tarafsız bir oradan olarak sistemin kontrolünü ele alması ihtiyacı hissedilmiştir.

TMSF de Türkiye’de söz konusu “görünmez el”in başarısız olduğu durumlarda, toplumsal refahın gelişmelerden kötü etkilenmemesi için müdahalede bulunan “devletin düzenleyici ve koruyucu” rolünü üstlenen kurum olmuştur.

2. KAMU KESİMİNİN FİNANSAL PİYASALARA MÜDAHALE NEDENLERİ VE BU MÜDAHALELERİN ETKİLERİ

2.1. Merkez Bankası’nın Finansal Piyasalara Müdahale Nedenleri Ve Müdahalelerin Etkileri

Merkez Bankası’nın finansal piyasalara para politikası araçları ile hangi durumlarda müdahalede bulunduğunu ve bu müdahalelerin ne tür etkiler yaptığını politika araçları bazında ele alacağız.

2.1.1. Para Politikasının Doğrudan (Direkt) Araçlarının Kullanımı

1. Faiz oranı kontrolleri
2. Farklılaştırılmış Reeskont Kotaları
3. Disponibilite Uygulaması
4. Finansal Araçların Portföylerinin Yeniden Düzenlenmesi
5. Hisse Senedi ve Tahvil Alımına Yönelik Kredilerin Kontrolü
6. Tüketici Kredilerinin Kontrolü
7. Özel Mevduatlar
8. Merkez Bankasının Moral Takviyesi
9. Reklam ve Resmi Olmayan Öğütler



2.1.2. Para Politikasının Dolaylı (Endirekt) Araçlarının Kullanımı

1. Açık Piyasa İşlemleri (Api)
2. Döviz – Efektif İşlemleri
3. Reeskont Penceresi İşlemleri

2.2. SPK'nın Finansal Piyasalara Müdahaleleri Ve Yaptırım Gücü

2.2.1. Kurul'un Gözetimi (www.spk.gov.tr)

Sermaye piyasası ile ilgili bütün uygulamalarda menkul kıymet yatırımcısına zarar verecek davranışların incelenmesi Kurul tarafından icra edilir.

Özellikle;

- Borsalardaki fiyat hareketliliği,
- Kamuya açıklanmamış bilgilerin kullanılarak yapıldığı işlemler (içerden öğrenenlerin ticareti),
- Kanuna aykırı olarak zamanında yapılamayan kamu açıklamaları,
- Hisse senetleri fiyatları üzerinde manipülasyon yapılması veya yanıltıcı veya yanlış bilgiler yayılması,
- Kurul düzenlemelerine aykırı uygulamalara girişilmesi,
- Sermaye piyasası kanunu ihlalleri: yetkisiz halka arzlar, yanlış bilanço açıklanması

bu konular arasında sayılabilir.

Kurul piyasaya verilen bilgilerin doğruluğunu gözetir.

Kurul denetimleri yürütür.

Kurul koruyucu önlemler alabilir.

2.3. BDDK'nın Finansal Piyasalara Müdahale Yöntemleri

Bankaların kurulmasından, faaliyetine izin verilmesi ve faaliyetlerinin izlenmesi BDDK'nın görev ve yetkileri çerçevesinde yürütülmektedir. BDDK'nun yetki ve yaptırımlarından bazıları şunlardır:

- Kurum, bankaların Bankalar Kanununda belirtilen önlemleri almamaları veya alınan önlemlere rağmen sorunlarının giderilememesi durumunda, faaliyetlerini kısıtlama veya geçici olarak durdurma kararı alabilir.
- Bütün önlemler alınmasına karşılık düzelme görülmemesi hâlinde, bankayı Fona (TMSF "Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu") devredebilir. Bu durumda bankanın faaliyet izni de kaldırılacaktır (Azrak, 2001).
- Bankaların denetlenmesi sırasında, adli ceza uygulamasını gerektiren hususları, ilgili birimlere veya kurum ve kuruluşlara intikal ettirmek.



2.4. TMSF'nin Finansal Piyasalara Müdahale Yöntemleri

TMSF finansal piyasalara kanunlar tarafından kendisine tanınmış olan yetki ve görevler çerçevesinde müdahalede bulunabilir.

5411 sayılı Bankacılık Kanunu hükümlerine göre Fonun görev ve yetkileri belirtilmiştir: (www.tmsf.org.tr)

3. FİNANSAL PİYASALARDA SON DÖNEM GELİŞMELERİ

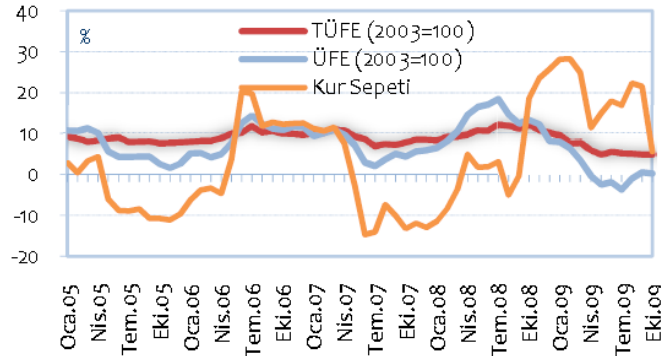
Türk bankacılık sektörü 2001 yılından itibaren istikrarlı bir şekilde büyümüş, bireysel krediler ve KOBİ kredileri başta olmak üzere kredi hacmi artmış, milli gelir içindeki payı yükselmiş, takibe düşme oranı gerilemiş, bankacılıkta aracılık işlevi etkinleşmiş ve bu suretle ekonomideki olumlu gidişat desteklenmiştir (www.spk.gov.tr).

Aynı süreçte mevduatın pasif içindeki ağırlıklı konumu devam etmiş, Türk Parasına (TP) yönelik güven artmış, döviz kurlarında gerileme yaşanmış, mevduatın kompozisyonu TP cinsinden artış göstermiş, ancak vade yapısında önemli bir değişiklik olmamış, sendikasyon ve sekürütizasyon kredilerinde artış meydana gelmiştir (www.spk.gov.tr).

Bilanço dışı işlemlerdeki artışa paralel olarak bankaların faiz dışı komisyon ve gelirleri artmış, piyasa faiz oranlarındaki gelişmelere ve bankaların faiz dışı işlemlerindeki artışlara bağlı olarak faiz ve faiz dışı gelirlerde artış gözlenmiş, bu durum, sektörün gelir/gider yapısını olumlu yönde etkilemiştir.

Finansal piyasalardaki son dönem gelişmelerini grafikler ve tablolar yoluyla incelememiz gerekirse aşağıdaki verileri kullanabiliriz (Tuik, 2005).

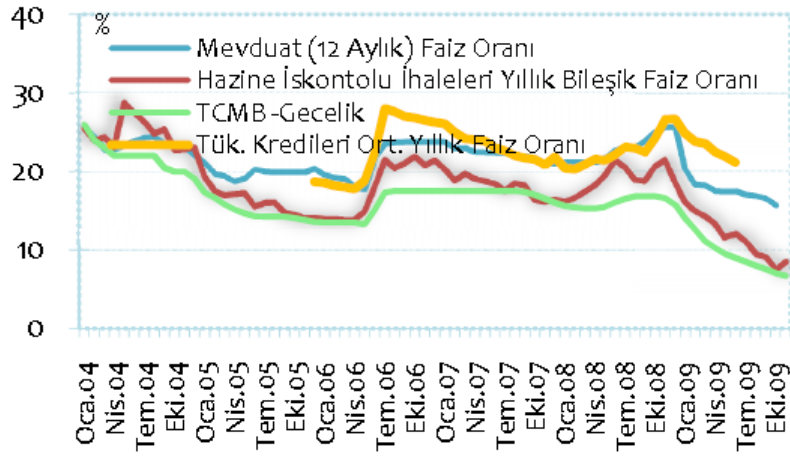
3.1. Enflasyon Ve Faiz Oranları



Kaynak: TÜİK, TCMB

Tüketici Fiyatları Endeksi (TÜFE) ve Üretici Fiyatları Endeksi (ÜFE) 2003 yılı baz alınarak incelendiğinde enflasyonun 2005-2010 yılları arasında yatay bir trend izlediğini söyleyebiliriz. Kur sepetindeki dalgalanmaların ise genel itibarıyla bir band aralığında gerçekleştiğini söyleyebiliriz.

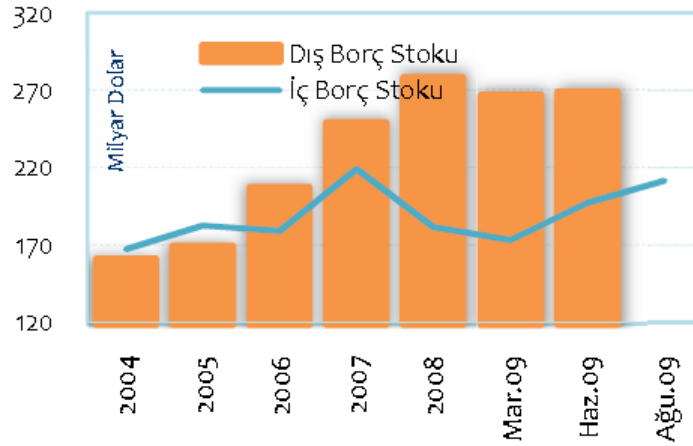
Öte yandan faiz oranlarının grafiğini inceleyecek olursak aşağıdaki veriler karşımıza çıkmaktadır.



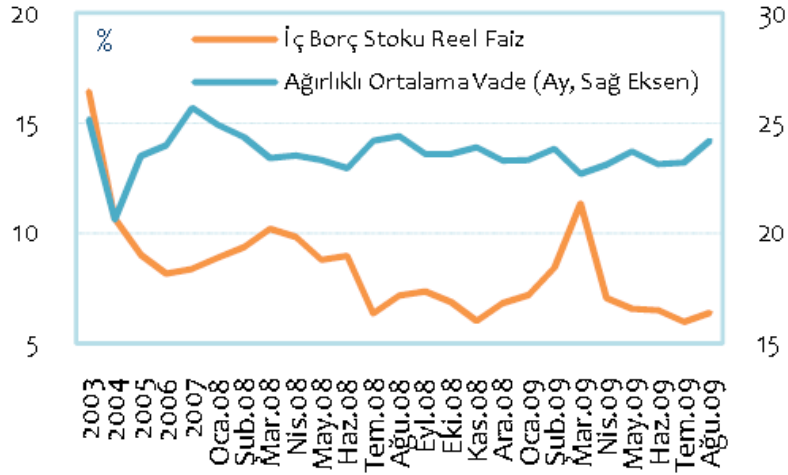
Kaynak: TÜİK, TCMB

Bu göstergeler ışığında faiz oranlarında 2004 yılından bu yana genel bir düşüş eğilimi olduğunu söyleyebiliriz. Bu düşüş eğiliminin dönem dönem bazı çıkışlar gösterse de dünyadaki ekonomik gelişmeler paralelinde, siyasi istikrarın da sağlanmış olması nedeniyle ülkeye giren sermaye miktarının artmasına bağlı olduğunu söyleyebiliriz (Tuik, 2004).

3.2. Borç Stokları, İç Borç Stoku Reel Faizi Ve Ortalama Vadesi



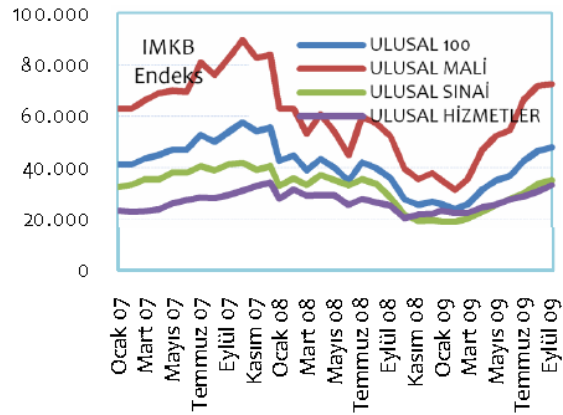
Kaynak: Hazine Müsteşarlığı (HM)



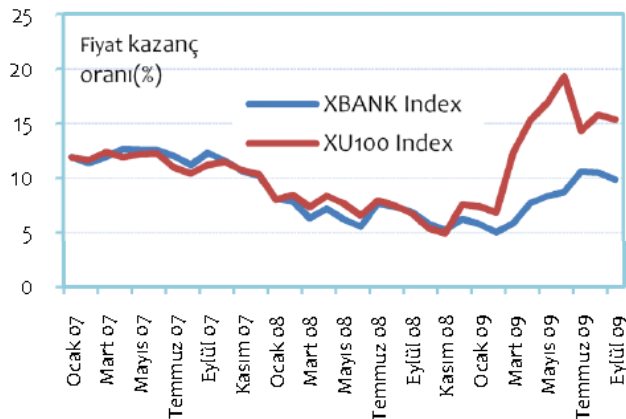
Kaynak: HM

Temel strateji olarak büyük ölçüde TL cinsinden ve sabit faizli araçlara dayalı oluşturulan iç borç stokunun reel faizinde, Mart 2009 dan itibaren bir düşüş kaydedilmiştir. Ayrıca, son birkaç aydır iç borç stokunun ağırlıklı ortalama vadesinde 23 ay civarında yatay yönlü bir seyir izlenmektedir (Tuik, 2004).

3.3. İMKB Endeksleri



Kaynak: SPK, Bloomberg



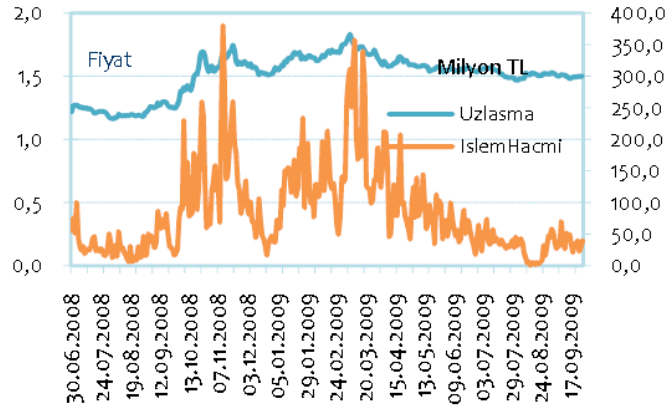
Kaynak: SPK, Bloomberg



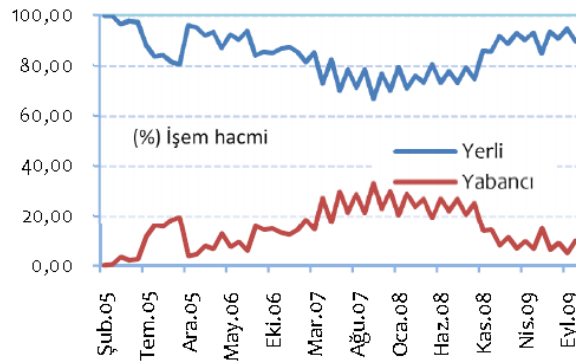
Her ne kadar düşük faiz ortamında İMKB cazip bir yatırım alternatifi olarak ortaya çıksa da, küresel piyasalarda yaşanan gelişmelere paralel olarak hisse senetleri piyasasında da dalgalı seyir devam etmektedir. Ulusal endeks, Eylül 2008’de başlayan sert düşüş eğilimini Mart 2009’a kadar korumuş ve Nisan-Eylül 2009 döneminde düzelen beklentilerin etkisiyle tekrar toparlanma eğilimine girmiştir. Mart 2009 dönemine kadar Ulusal 100 endeksine paralel hareket eden bankacılık sektörü endeksi fiyat/kazanç oranı, bu tarihten sonra daha yüksek oranlarla ayrılmaktadır. Bunda bankacılık sektörünün kârlılığını kriz döneminde de sürdürmesi etkili olmuştur (www.spk.gov.tr).

3.4. VOB Endeksleri

Vadeli İşlemler Borsasında 2009 yılı ikinci çeyreğinden itibaren TL-dolar sözleşmeleri işlem hacmi dalgalanarak azalma eğilimi gösterirken oluşan uzlaşma fiyatları yatay yönlü bir seyir izlemektedir. İşlem hacmi içerisindeki paylarına bakıldığında yabancı yatırımcıların, Nisan 2007–Ekim 2008 döneminde ağırlıklarını artırdıkları görülürken, daha sonra küresel piyasalarda yaşanan gelişmeler nedeniyle bu piyasadan uzak durmayı tercih ettikleri görülmektedir (www.spk.gov.tr).

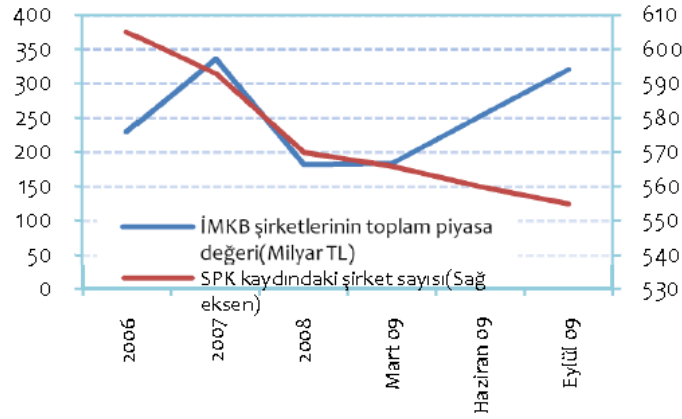


Kaynak: SPK, Bloomberg

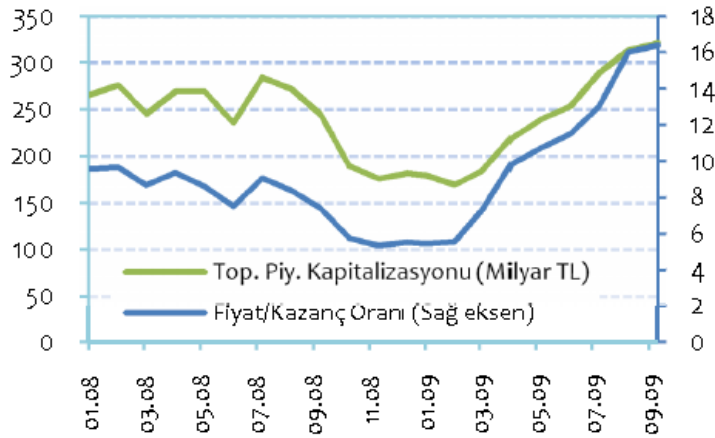


Kaynak: SPK, Bloomberg

3.5. Sermaye Piyasası Göstergeleri



Kaynak: SPK



Kaynak: SPK

Küresel kriz, 2008 yılında İMKB’de yer alan şirketlerin piyasa değerlerini olumsuz yönde etkilemiş, ancak beklentilerin uluslararası sermaye piyasalarında da olumlu yönde değişmesiyle birlikte, 2009 yılının ilk çeyreğinden itibaren bu anlamda bir toparlanma görülmüştür. Bu süreçte Sermaye Piyasası Kurulu kaydındaki şirket sayısı mütemadiyen azalmıştır. Benzer yönde bir gelişme İMKB kotunda bulunan şirketlerin toplam piyasa kapitalizasyonunda ve son iki 6’şar aylık dönemin net kârları toplamı dikkate alınarak hesaplanan fiyat/kazanç oranında da görülmektedir. Özellikle Temmuz 2008 döneminde başlayan değer kaybı 2009 yılının ilk çeyreğinden itibaren düzelenek yeniden Ocak 2008 deki değerlerin üzerine çıkmıştır (www.spk.gov.tr).

TARTIŞMA - SONUÇ

Kamu kesiminin finansal piyasalara müdahale nedenleri ve müdahale etkileri incelenmiştir. Hukuksal açıdan para politikasının doğrudan ve dolaylı olarak etkisinin olduğu görülmüştür.

SPK’nın finansal piyasalara müdahaleleri ve yaptırım gücü hukuksal açıdan incelenmesi ile borsalardaki fiyat hareketliliği, kamuya açıklanmamış bilgilerin kullanılarak yapıldığı işlemler, kanuna aykırı olarak zamanında yapılamayan kamu açıklamaları, hisse senetleri fiyatlarının yanlış bilgilendirilmesi, sermaye piyasası kanunu ihlallerinin yanlış bilanço açıklanması açısından incelenmiştir.



BDDK finansal piyasalara müdahale yöntemleri olarak, hukuksal anlamda bankalar kanununda alınan önlemler sonucu giderilemeyen sorunlara geçici durdurma kararı alma hakkına sahiptir.

TMSF finansal piyasalara müdahalesi kanunlar tarafından tanınmış yetki ve görevler çerçevesinde müdahale edilmektedir.

Finansal piyasalarda gelişmeler incelenmiştir. Bilanço dışı işlemlerdeki artışa paralel olarak bankaların faiz dışı komisyon ve gelirlerinde artma gözlenirken, piyasa faiz oranlarındaki gelişmelere ve bankaların faiz dışı işlemlerindeki artışlara bağlı olarak faiz ve faiz dışı gelirlerde artış gözlenmiş, bu durum, sektörün gelir/gider yapısını olumlu yönde etkilemiştir. Enflasyon ve faiz oranlarına bakıldığında, Tüketici Fiyatları Endeksi (TÜFE) ve Üretici Fiyatları Endeksi (ÜFE) 2003 yılı baz alındığında enflasyonun 2005-2010 yılları arasında yatay bir trend izlediği, kur sepetindeki dalgalanmaların ise genel itibarıyla bir band aralığında gerçekleştiği gözlenmiştir.

Faiz oranları açısından incelendiğinde, 2004 yılından bu yana genel bir düşüş eğilimi olduğu gözlenmiştir.

Borç stokları iç borç stoku reel faizi ve ortalama vadesine bakıldığında, sabit faizli araçlara dayalı oluşturulan iç borç stokunun reel faizinde, Mart 2009 dan itibaren bir düşüş gözlemlenirken, son birkaç aydır iç borç stokunun ağırlıklı ortalama vadesinde 23 ay civarında yatay yönlü bir seyir gözlemlenmiştir.

İMKB endekslerine bakıldığında ulusal endeks Eylül 2008’de başlayan sert düşüş, mart 2009’a kadar korunmuş olduğu saptanmıştır.

VOB endeksleri 2009 yılı sonlarına doğru işlem hacmi dalgalanmalarında azalma eğilimi saptanırken, uzlaşma fiyatları yatay yönlü bir seyir izlediği görülmektedir.

Sermaye piyasaları dikkate alındığında, 2008 yılında piyasa değerlerinin olumsuz etkilendiği, sermaye piyasalarında olumlu yönde değiştiği belirlenmiştir.

KAYNAKÇA

AKYAZI, Haydar, Aykut Ekinci, “Enflasyon Hedeflemesi, Büyüme ve Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası”, Bankacılar Dergisi, Sayı: 68 Yıl 2009

AUFRİCHT, Hans, La Legislation Banques Centrales, 1965, s. 160

ARTAN, S.(2006), “Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülkelerde Enflasyon ve Büyüme: Yatay – Kesit ve Panel Veri Analizi”, İktisat İşletme ve Finans, Sayı:239, s.108-124.

AZRAK, A.Ü. (2001), Rekabet Kurumu Tarafından Düzenlenen Bağımsız İdari Otoriteler Sempozyumu’ndaki Değerlendirmeleri, Kasım, Ankara.

BSTS / İktisat Terimleri Sözlüğü 2004

BARRO, R. J.(1995), “Inflation and Economic Growth”, NBER Working Paper 5326, s.1-34

ÇEVİK, S., Demir, M.(2005), “Devletin Düzenleyici Rolü ve Regülasyon Teorileri”, Öneri, Sayı:23, Ocak, ss. 249-257.

ÇETİN, T. (2005), “Regülasyon İktisadi Üzerine Farklı Yaklaşımlar”, Telekomünikasyon ve Regülasyon Dergisi, Nisan-Mayıs- Haziran, Sayı:2, Ankara,ss.106-123.



ÇETİNTAŞ, H.(2003), “Türkiye’de Enflasyon ve Büyüme”, İÜ Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, Sayı:28,s.141-153.

EROL, M.(2003), Doğal Tekellerin Düzenlenmesi ve Telekomünikasyon Sektöründe Düzenleyici Kurum, DPT Uzmanlık Tezleri, Ekim.

GRAY ve Hoggarth (1996).

GÜNDAY, M. (2001), Rekabet Kurumu Tarafından Düzenlenen Bağımsız İdari Otoriteler Sempozyumu’ndaki Değerlendirmeleri, Kasım, Ankara.

KARATAŞ, Mehmet, “Devletin Düzenleyici Rolü ve Türkiye’de Bağımsız İdari Otoriteler”, Maliye Dergisi, Sayı: 154, Ocak – Haziran 2008

KIRIT, Emrah, Anayasal Açından Bankacılık Düzenleme Ve Denetleme Kurumu (BDDK), 2007, s. 175

KUBA, Yasemin, Ülkemizde 2005’ten İtibaren Spk’ya Tabi İşletmelerce Uygulanan Muhasebe Standartlarının İncelenmesi, Gazi Üni, Sosyal Bilimler, Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, 2007, s. 5

KÖKOCAK, K. ve ARSLAN, İ.(2006), “Türk Ekonomisinin Büyümesinde Enflasyonun Maliyeti Boyutu(1982-2005)”, Mevzuat Dergisi, Sayı:108, s.1-9,
<http://www.mevzuatdergisi.com/2006/12a/01.htm>(Eriş.Tar.:12.05.2008).

ONARAN, Z., Ayyıldız, Para Politikasına Yeni Bir Bakış: Merkez Bankası Bağımsızlığı, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Para-Banka Bilim Dalı, 1995, s. 60

SAYILGAN, Güven, Finansal Piyasalar ve Finansman Yöntemleri (Ankara: Turhan Kitabevi -2004, s.8.

TUİK, 2004

TUİK, 2005

TUİK, 2009

YASIN, Melihsah, Sermaye Piyasası Kurulu ve işlemleri (Ankara: Seçkin Yayınları – 2002 s.60-61

<http://www.rekabet.gov.tr/pdf/kanun.pdf> (Çevrimiçi 16.05.2010)

<http://www.ihale.gov.tr/default1.htm> (Çevrimiçi 28.05.2010)

<http://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k4733.html> (Çevrimiçi 28.05.2010)

www.tmsf.org.tr

www.spk.gov.tr

www.tcmb.gov.tr

www.bddk.gov.tr